

DRUŽINSKI PRIJATELJ

poučno-zabavni list s podobami za slovenske družine.

Izhaja dvakrat mesečno in sicer vsak drugi in četrti petek
▼ mesecu.

Naročnina je za vse leto 3 K., za pol leta 1 K 50 st. Posamne številke po tobakarnah stanejo 10 st.

Dopise, naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati pod naslovom: Uredništvo (oziroma uprava) „Druž. Prijat.“ v Rojšanu pri Trstu, šte. 3.

Poštno-hranilničnega računa šte. 864.139.

SPRAVA.

(Burka v enem dejanju. — Priredil *Soški*.)

OSEBE:

Ihta, posestnik.

Trma, posestnik.

Frakelj, ječar.

(Prizorišče: Soba v ječi; v ozadju vrata in dve ležišči. Spredej na levi in desni miza, pri vsaki mizi lesen stol. Noč je.)

Prvi prizor.

Ihta, Frakelj (po sredi odra).

Frakelj: (z lučjo v roki, malo opit). Le noter, le noter, dragi boter! — V tej ječi vam ne bo treba ječati, samo če imate — (Pokaže, kako se šteje denar). To je posebna ječa! —

Ihta: No, — vse kaže, da je — —

Frakelj: Kaj, ali vam ne ugaja! Se imate li kaj pritožiti? — Prosim: tu dobite prosto stanovanje in hrano.

Ihta: A kakšno hrano? — Kruh in vodo... brr...

Frakelj: To je po Knajpu najbolj zdrava hrana na svetu.

Ihta: Kaj sem pa storil prav za prav hudega, da so me sem — —

Frakelj: Nekaj strašnega — Pretepli ste nočnega čuvaja in mu z vrčkom prebili črepinjo.

Ihta: Kaj sem? — Nočnega čuvaja...

Frakelj: ... pretepel, — pa pošteno pretepel.

Ihta: In mu z vrčkom...

Frakelj: .... luknjo zvrtal v glavo, da mu luna sije v možgane.

Ihta: Tega nisem storil jaz nikdar! — Kako naj bi se bil tako izpozabil?

Frakelj: Prav lahko. — Glejte stisnili ste pest in čuvaja pošteno nabunkali, potem ste pograbili pa še vrček in mu ga posadili na glavo tako-le: (Pokaže).

Ihta: Jaz se prav nič ne spominjam tega. — Ce je vse to res, moral sem biti tačas hudo natrkan...

Frakelj: Seveda ste bili. —

Ihta: Aha, sedaj sem se spomnil! Povabljeni smo bili k godovanju prijatelja Krivokraka in tam smo se sprli. Jaz sem trdil, da je človek prišel iz opice, prijatelj pa ni hotel verjeti. In ker mu nisem mogel drugače dokazati svoje trditve, pripeljal sem mu eno čez glavo.

Frakelj: To je bil občuten dokaz.

Ihta: Nato smo se prepirali dalje. Prišli smo na učene stvari. Nekdo je trdil, da godrnjajo vsi medvedje; jaz sem se pa pridušil, da godrnjajo samo tisti, ki so priklenjeni. Iz tega je nastal tak medvedji pretep in ropot, da moram vsled tega sedaj še jaz tukaj godrnjati, da-si nisem medved. — Kar se pa tiče nočnega čuvaja in vrčka, sem jaz popolnoma nedolžen...

Frakelj: No, seveda, seveda... Pustite za naprej opice in medvede lepo v miru, ko vam nič n'čejo. —

Ihta: Zakaj ne pustite pa vi mene v miru? — Kaj sem hotel jaz nočnemu čuvaju, da ste me pritirali sem? — Huuu, kako je tukaj mraz! —

Frakelj: Zakurite si malo.

Ihta: Zakurim naj? — S čem pa?

Frakelj: Od znotraj morate zakuriti. Glejte, kako znam jaz. (Iz vleče steklenico iz malhe in pije). Ali bi ga radi tud vi tako merico?

Ihta: Ej, — prav rad!

Frakelj: Torej kupite si ga!

Ihta: Butelj! — Toda, čegavo je pa to ležišče? — Ali ne bom sam stanoval tukaj?

Frakelj: Ne vem. — Ako se vjame še kak potepin in razgrajač, dobite lahko družbo. (Pije).

Ihta: Lepa hvala za tako družbo!

Frakelj: Ne morem pomagati. — Tudi

Prihodnja številka izide 10. novembra.

jaz bi si želel drugačne družbe, pa — pa, — kakor živimo, tako nam gre. Torej lahko noč!
(*Vzame luč in hoče iti.*)

Ihta: Ho-lá, luč ostane tukaj! — Ali mislite da bom v temi?

Frakelj: Seveda. — Tako se glasi strogi ukaz.

Ihta: Torej v ječi ne sme svetiti luč?

Frakelj: (*opotekaje se*). Dovolite, jaz imam dve luči nocoj. — Lahko noč!

Ihta: Pustite vendar luč tukaj!

Frakelj: Ne smem.

Ihta: Plačam vam jo —

Frakelj: No, to je nekaj drugega. Prav za prav ne bi smel, — pa moj Bog! — človek je človek, ima srce... Enkrat se lahko naredi izjemo. —

Ihta: Če imate res srce, prinesite vendar tudi ka za jesti in piti. Tu je denar.

Frakelj: Prav! — Tu zraven v krčmi imajo dobro rebulo in izvrstne klobase, pečene in kuhane z zeljem.

Ihta: Prinesite torej pol litra rebule in dve pečeni klobasi.

Frakelj: Samo pet minut počakajte, pa se vrnem. Poslužite si mej tem prav, kakor doma. (*Odide*).

Drugi prizor.

Ihta (*sam*).

Ne gre mi, pa mi ne gre v glavo, kako sem se mogel zaplesti v oni pretep — jaz, tako hladnokrven, miren človek. — Nič me ne razdraži z lepa, samo moj največji sovražnik moj sosed Trma, s katerim se že dolgo pravi. Ravno zaradi te pravde sem prišel v mesto, ker bo jutri obravnava. Na vsak način dobim jaz. Odvetnika imam prebrisanega, in že star pregovor pravi: Kdor dobro maže, lahko vozi. — (*To govoreč sleče jopič, potegne kučmo na oči in sede*).

Tretji prizor.

Ihta, Frakelj (*privede seboj Trmo*)

Frakelj: Tako! — Le notor, le noter, dragi boter! — Tu je posebna ječa in lepa družba.

Trma: Prosim, kaj pa naj delam jaz tukaj?

Frakelj: Prosim — kar vam ljubo! — Lahko žvižgate, požete, vriskate, samo vteči ne smete. — Lahko noč! (*Odide hitro*).

Četrty prizor.

Ihta, Trma.

Trma: To je pa že preveč! — Kar pograbijo me in me ženejo. (*Zagleda Ihto*). Hentaj, kdo pa je ta? Ali vidim prav?

Ihta: Trma!!

Trma: Ihta!!

Ihta: (*razbija na vrata in vpije*). Oj, ječár, vratar! — Odprite!

Trma: Vratar, ječár! — Jaz grem ven! — Jaz ne bom celo noč s tem človekom pod eno streho!

Ihta: Jaz tudi ne! — Nič ni zaupati, da me ne bi še umoril ta človek!

Trma: Kadar zaspim, bi me lahko zadušil!

Ihta: Da bi mogel le ven na kak način!

Peti prizor.

Prejšnja, Frakelj (*še bolj vinjen*).

Frakelj: Tukaj imate, gospod Ihta klobase in vino. Eno krono so mi dali v n, zato sem bil tako prost, da sem si malo zakuril, — zeblo me je v čreva.

Ihta: Ne de nič. Že tako bi vam bil daroval ono krono.

Trma: (*zá se*). Hentaj, ta klobasa pa res prijetno diši! (*Glasno Fraklju*). Prijatelj, ne bi-li hoteli tudi meni prinesiti kaj za pod zobe?

Frakelj: Zakaj pa ne? — Pa le hitro, ker sem že truden.

Trma: (*išče po žepih*). Tri sto pipecev, — izgubil sem mošnjiček!

Frakelj: Ej, poznamo take ptičke!

Trma: Bodite tako prijazni in plačajte zá-me Vrnem vam takoj jutri zjutraj.

Frakelj: No, še tega bi trebalo!

Trma: Mislim, da mi vendar zaupate par kron? — Jaz sem posestnik — kmet Trma iz Dolenje Trebuše.

Frakelj: To reče lahko vsak.

Trma: Kako si upate dvomiti o resničnosti mojih besed vi — — lu.. pot.. pij. ?

Frakelj: Psst! — Ne zabavljati! — Vas vklenem!

Trma: Vi — mene?!

Frakelj: Kdor razgraja, bo vklenjen! Zapomnite si to, boter stariha.. habaha... (*Odide*).

Šesti prizor.

Ihta, Trma.

Trma: S tem človekom ni nič. — Lačen sem pa, da bi kar stene grizel. Da bi le mogel dobiti kaj vžitnega! — Zajutrek sem vzel davi seboj. (*Išče po žepih*). Joj, saj sem ga že pojedel! — Smodko si prižgem; morebiti pozabim mej kajenjem na prazni želodec (*Iz vleče iz žepa tobacnico vzame iz nje smodko, jo prižge in položi tobacnico na mizo*).

Ihta: Nič mi ne tekne jed danes; eno klobaso moram kar pustiti. — Kadil bi pa rad: kaj naj s cer delam celo noč? — Spati pač ne morem že zaradi Trme ne, — ta človek bi me lahko — (*Išče po žepih*). — Bes te lopi, nobene cigare nimam! —

Trma: Jejh, kako prijetno diši! — Zá me je ni jedi boljše od klobase, posebno če je pečena in malo dahne po česnu. —

Ihta: Tu je tobačnica polna smodk. O da bi si smel privoščiti le eno!

Trma: (*gre mimo mize*). Oh, ta duh, — pa ona primaka! Da bi smel le en košček...

Ihta: (*zavpije*). Tri korake od mene!

Trma: No no, nikar ne se ne bojte, da vas požrem, imate pretrde kosti.

Ihta: Zato bi jih pa vi v svoji jezi radi premeli in prerahljali.

Trma: Kakor tudi vi moje.

Ihta: Kako si upate to reči?

Trma: Zakaj mi hočete pa vzeti ono pèd sveta?

Ihta: Oni svet je moj.

Trma: (*udari z nogo ob tla*). Moj je!

Ihta: Lažete! Mojega očeta oče je bil že tam v „pocesu.“ —

Trma: Mojega starega očeta oče je sádil na tej parceli krompir.

Ihta: Sádil ga je, pa kopal ga ni

Trma: Moj praded je tudi tam pokopan, kakor vedo povedati stari možje.

Ihta: Najbolje bi bilo, da bi pokopal še vas tam, kar nocoj, potem bi bil mir.

Trma: Moji predniki so pasli tam ovce.

Ihta: mej temi gotovo niste bili vi, ker vi ste deroč volk, ki hoče vse pograbit in požreti!

Trma: Vi ste surov človek!

Ihta: In vi ste neotesan hlod!

Trma: Neumno gledate, kakor tele v nova vrata.

Ihta: Vi pa, kakor krava v prazne jasli.

Trma: Drugega ne znate, kakor zabavljati in zmerjati.

Ihta: In tega sem se naučil od vas

Trma: Na vas ni ene poštene dlake. Nemir delati, ljudi ščuvati in obrekovati: to vam je največje veselje.

Ihta: Kdor ljubezen seje, jo tudižanje. Če bi bili vi miroljuben sosed, ne bi si lastili mojega sveta

Trma: Ravno v tem se kaže vaša skopost in lakomnost, da stegujete svoje kremplje po mojem posestvu.

Ihta: Vam bo že posvetil jutri moj odvetnik!

Trma: Tudi moj ne bo skrtil svoje luči pod mernik. Pravica mora ostati pravica, pa je — amen!

Ihta: Če se vam prisodi svet, bom rekurriral —

Trma: Jaz tudi! — Jaz bom prosil za obnovitev obravnave.

Ihta: Jaz požnem stvar do najvišjega mesta. Svet je moj!

Trma: Moj je!

Ihta: Moj je! — Pa kdo se bo prepira z vami! Ne izplača se. Bomo videli, kdo se bo smejal nazadnje

Trma: Jaz se smejem že sedaj: hahaha!

Ihta: Hahaha!

Trma: Le smejajte se, le.

Ihta: (*zareži vanj*). Hahaha!

Trma: (*mu vrže v obraz gorečo smodko*).

Ihta: Kje ste se učili like, — surovina surova?

Trma: Zahvalite Boga da lahko brezplačno duhate prijetni vonj mojih smodk! Tako plemenito zelišče gotovo ni vzrastlo za take, kakor ste vi. —

Ihta: (*goni z roko dim proti sebi in pravi sam zá se*) Res, ta cigara je fina. Da bi imel le eno tako! Kajenje je meni pol življenja. (*Iz vleče svojo tobačnico*). Morebiti je vendar še kaj notri. (*Išče*). Nič ni!

Trma: Jojmene, kako sem lačen; — in tam je ostala klobasa! To je neznosno!

Ihta: (*zá-se*). Smodk ima dovolj, lahko bi mi dal eno.

Trma: Menda vam je primanjškalo smodk?

Ihta: Kaj vam mar!

Trma: No, hotel sem samo reči, da je neprijetno, ako bi človek rad kadil, pa nima —

Ihta: Neumnost! — Toliko se že še lahko zdržim.

Trma: A vendar je težko posebno, če je kdo vaje kajenju. Če vam morem vstreti s smodko, dam vam jo rad.

Ihta: Vi — da daste radi?! — Dvomim zelo.

Trma: Vsiljeval vam je ne bom.

Ihta: (*zá se*). Ne, od tega človeka ne vzajem ničesar! Mislil bi potem, da sem se vdal.

Trma: (*zá-se*). Sk ro bi omedlel od lakote. Da bi mu mogel skrivoma izmakniti kos klobase!

Ihta: (*zá-se*). Če kdo rad kadi, mu je vendar mučno, biti brez smodke.

Trma: (*zá-se*). Vzajem mu hitro košček! (*Zmaši bliskoma kos klobase v usta*).

Ihta: (*to videč*) Ali vam diši?

Trma: Kaj vam mar!

Ihta: Ako hočete jesti tukaj imate

Trma: Hvala, ne bom! Saj tudi vi nočete ničesar vzeti od mene. Zob za zob!

Ihta: Zoba ne dam, pač pa klobaso, če jo hočete

Trma: Klobaso?

Ihta: Okusno pečeno.

Trma: Okusno pečeno?

Ihta: S česnom in primako —

Trma: S česnom in primako?

Ihta: Zamenjajva! — Vi dajte meni smodko,

jaz vam dam pa klobaso s česnom in primako.

Trma: Velja, mož beseda! (*Sede in hlastno jé*). Ako ne bi bil tako neusmiljeno lačen. ne bi ničesar vzel od vas; toda sila kola lomi.

Ihta: (*za-sè*). Žal mi je že skoraj, da sem vzel smodko od njega, ki mi je prizadejal že toliko krivic. Sovražim ga iz dna duše; — a ta smodka ima vendar-le nebeško slast — —

Trma: Kako vam tekne smodka, Ihta?

Ihta: Imenitno! — Kaj takega se ne kadi vsak dan. — Kje ste pa kupili to vrsto smodk?

Trma: Nisem jih kupil, — daroval mi jih je moj odvetnik

Ihta: Vaš odvetnik? — Ali je tako radodaren?

Trma: E, mi jo že zaračuna prav slano.

Ihta: Verjamem. Gotovo ste ga dobro podmazali, da me vzame jutri huje v klešče.

Trma: Saj brez tega ne gre . . . Še včeraj sem mu poslal dva mastna kapuna.

Ihta: In jaz svojemu najdebelejšega prešička.

Trma: Mož ima srečo, da je dobil tako trdovratnega pra darja, kot ste vi.

Ihta: Menim, da se mu ni treba pritoževati. — Še včeraj se mu poslal sodček vina.

Trma: Jaz pa svojemu vrečo graha.

Ihta: Jaz stot krompirja.

Trma: Jaz polovico graha.

Ihta: Jaz dve polovici boba.

Trma: Jaz tri polovice fižola.

Ihta: Moj ni nikdar sit —

Trma: Moj ravno tako ne —

Ihta: Ali vam je že poslal kedaj račun?

Trma: Prejšnji teden —

Ihta: Moj tudi meni, pa ga nisem še pogledal.

Trma: Tudi jaz še ne. (*Izvleče račun*). Da bi te! — Tu gre celih: 975 K. 20 h.

Ihta: (*tudi izvleče račun*). In meni: 1200 K 80 h, — dosti je za enkrat!

Trma: Strašno!

Ihta: Nesramno!

Trma: Toliko ni vredna cela njiva.

Ihta: Prav pravite: — ni vredna!

Trma: Če vzameva stvar, kakoršna je v resnici, imata res samo odvetnika dobiček od cele najine pravde.

Ihta: Vse kaže, da je tako.

Trma: Odvetnika naju vodita za nos.

Ihta: Jaz se pa ne dam več za nos voditi.

Trma: Jaz tudi ne — primaruha!

Ihta: Najpametneje narediva, ako se pobotava!

Trma: Prav za prav bi bilo to res najbolje.

Ihta: Pobotajva se —!

Trma: Dajva si roko —!

Ihta: To ne bo nič pomagalo pri vas, Trma, ker če vam pokažem le prst; me zgrabite že za celo roko —

Trma: Ne mislite tako slabo o meni! Ali me imate za takega lakomnika Ihta?

Ihta: Do sedaj sem vas imel za takega, pa skoraj vidim, da sem vas s dil preostro Darovali ste mi popre to fino smodko.

Trma: In vi, Ihta, ste mi odstopili okusno klobaso s česnom in primako, ki mi je izvrstno teknila.

Ihta: Prav tako tudi meni smodka Fine vrste je.

Trma: Vi ste prav za prav dober človek.

Ihta: Vi ravno tako.

Trma: Vi ste tako dobrosrčen.

Ihta: In tudi vi —

Trma: No torej!

Ihta: Pustiva pravdo!

Trma: Ne pitajva več odvetnikov.

Ihta: Shraniva raje svoj denar —

Trma: Obdelujva oni kos sveta skupno —

Ihta: Velja!

Trma: Proč s sovraštvom!

Ihta: Mir —

Trma: In bodiva si prijatelja! (*Sežeta si krepko v roko*).

Sedmi prizor.

Prejšnja in Frakelj.

Frakelj: (*obstane pri vhodu in gleda gugaje se začudeno oba kmeta*). Da, — to je posebna ječa! — (*Se obrne v stran in potegne malo iz steklenice*). Gospoda moja. . . (*Nastavi se trdo k steni*) gospoda moja, prinašam veselo novico — —

Trma: Kje jo pa imaš?

Ihta: Najbrž v oni-le steklenici. . . haha. . .

Frakelj: Gospoda moja, naznanjam, da sta oba prosta. Zgodila se je neljuba pomota v osebah. Lahko gresta! (*Pije*).

Trma in Ihta: (*veselo oba h kratu*). Srečna pomota!

Ihta: (*Trmi*). Proč s prekleto pravdo! — Midva sva in o taneva prijatelja! —

Frakelj: (*izvleče iz malhe steklenico in jo pritisne na srce*). Midva tudi — do groba! — (*Dvigne steklenico kvišku*). Živela taka ječa!

(*Zavesa pade*).

Konec.

Vzgoja nekdanj in sedaj.

(Iz češčine. — Priredila Hedv. Podlipška.)

b) V mestu.

Približal se je božični čas, pravi praznik otrok

Pri meščanu Konradu so dobili na predbožič za zajutrek le prav malo mleka in žemljo za dva vinarja

Danes je post^a je pravila mati, zato nimate kave po navadi. Otroci so molčali, navajeni so bili ubogati.

„Mamica, smemo iti v cerkev gledat jaslice?“

„Ako se bode te postili do večera — smete.“
Jožek in mlajši Milan sta poljubila materi roko ter se začela oblačiti.

Anica, najstarejša izmed otrok, se je pritisnila k materi ter šepetala: „Namica smem iti tudi jaz?“

„Menda ne bodeš hodila z dečki? Si že velik. Pojdem jaz jutri s Teboj. Danes mi moraš pomagati pri peki — in ribo bodeve ku'ale“

Anica je zarudela, kako da je mogla pozabiti na tako važno reč ter odhitela v kuhinjo gledat kako se riba premetuje v skledi.

Medtem je mati ogrnila d'čkoma rute okoli vratu ter jih opominjala: „Da se mi lepo obnašata v cerkvi! Naj ne slišim nič slabega o vaju! Oglasita se doli pri očetu (bil je rokavičar) ter mu povejta kam gresta!“

Dečka sta odbežala polna radosti, oglasila se pri očetu v prodajalni ter obšla vse cerkve, kjer so bile postavljene jaslice. Stala sta dolgo pred vsakimi, pri nekaterih celo nista mogla blizu, toliko je bilo tam že drugih otrok. Vsi so gledali z žarečimi, blaženimi očmi na vsa ta čuda in krasota: na milega Jezuščka v jaslicah Marijo s sv. Jožefom, na pastirje in bele ovčice angela s trobento v roki, ki je plaval v zraku, na krasno mesto Bellehem, na gore z mnogimi cerkvami, na mlin kterelega kolo se je vrtelo in kjer se je vsaki trenutek prikazal mlinar z žakljem na rami ter šel v mlin na dimnikarja, ki je kupal iz dimnika, na zajce, srne, lovce ter na druge čudne reči. Najbolj pa jim je ugajal puščavnik prav tam zadaj v kotu klečal je pred lesenim križem, držal v roki vrv zvonca ter vsak četrto ure zazvonil.

Hipoma pa je zašumelo za Betlehemom. Štirji pastirji, ki so stali prav gori na strani Betlehema, začeli so igrati na piščalke s tako sladkimi in milimi glasovi kakor da bi zadneli iz velike daljave.

„Jej!“ začudili so se otroci in vseh obličja so bila polita, kakor s solncem večne blaženosti.

V vsaki cerkvi je bilo vileti na jaslicah kaj novega krasnega, kar na drugih ni bilo.

Tako sta hodila do poludne.

Ko sta se vračala domov, je rekel Milan: „Jožek, ko bi imeli mi doma take jaslice!“

„Oh, to bi bilo veselje! Ali tako velike jaslice ne bi šle v našo sobo. Veš kaj, pojdiva gledat na božični trg, tam so take lepe reči.“

Šla sta torej na trg, kjer je bilo v izložbah in šotorih izpostavljenih vsakovrstnih vabljevih stvari za večje in manjše otroke.

Dečka sta hodila od izložbe do izložbe, od šotora do šotora ter pregledovala vse. Njihove mlade oči še niso dosti vidèle, zato se jima je zde o vse krasno.

„Milan poglej, tukaj so tudi jaslice, oglasil se je Jožek ter kazal v šotor“

Bilo je tam nekoliko jaslic — prav majhnih, papirnatè podobice prilepljene na trši papir, druge pa zopet narejene iz testa ali gline ter pobarvane.

„Take le, bi bile prav dosti velike za na okno“, je dejal Jožek ter hrepeneče gledal jaslice.

„Pojdiva poprosit očeta, da bi nam jih kupil“, je svetoval Milan.

Pojdiva, je dejal Jožek in spustila sta se v tek.

Na ulici je bilo polno snega. Neki poreden deček, ki ju je videl teči, je tekel za njima ter ju kepal.

Milan se je ozrl ter dejal jezno: „Ti si tu potepuh? Čakaj, jaz ti pokažem“, ter je segel v sneg.

„Ne, Milan, pusti, da ne razbiješ kje okna“, ga je svaril razumnejši Jožek.

Milan je spustil sneg ter zagrozil dečku: „Ako bi bili «na šancah» dobil bi jih!“

„Tam bi mu jih sam dal.“ mu je pritrdil Jožek. „Pojdi, pustiva potepuha!“

„No, ali sta že doma?“ ju je vprašal oče, ko sta stopila v prodajalno. „Ali sta bila vedno cerkvi?“

„Ne, gledat sva šla tudi na božični trg,“ je odgovoril Jožek.

„Oče, tam so tako lepe jaslice,“ je jel prositi Milan, „tako majhne, pa samo iz papirja. Prosim vas, kupite jih nama!“

Oče se je nasmejal. „Jaslice hočete? Naredita si jih, gotovih vama ne kupim, lenha!“

„Naredila bi jih, toda nimava podob.“

„Za podobice vama dam, toda, da se bodeda dobro učila celo leto! Tu imata dve desetici, kupita podobice in papirja in do večera so jaslice lahko gotove. Zdaj pa le hitro!“

Dečka sta bila v rajju. Celo popoldne sta rezala, lepila in postavljala in ko sta bila zvečer srečno gotova, sta bi a vsa vesela in stariši z njima.

Slavili so vsi vesel in srečen božični praznik.

* * *

Ako se kdo vrne v mesto, iz katerega je odšel pred 20 ali še več leti, ga komaj zopet spozna Povsod nova, krasna poslopja, novi vrtovi in nasadi, tuintam celo nove ulice. Prebivalstvo je tudi popolno predrugačeno, vsa nova moda, nove naredbe, nove navade in običaji povsod, kamor pogledaš

Tako je bilo tudi v mestu, o katerem pripovedujem, po 25. letih. Jožef Konrad je prevzel po očetu rokodelstvo ter bil glava družini. Nad vratni prodajalne je imel novo tablo z napisom: „Zaloga rokavic“ Prišteval se je rad tovarnikom.

Stara dva stanujeta v svoji hiši. Stari Konrad jo noče prepustiti pred smrtjo otrokom ter pravi ženi: „Sedanji otroci niso taki, kakor smo bili mi; dokler kaj imava, naju spoštujejo, ko bi jima pa vse dala, bi se ne zmenila za naju.“ Žena je bila vedno navajena dati možu prav, torej mu tudi sedaj ne ugovarja.

Mlada Konradova imata tudi že nekaj otrok. Najstarejši, komaj 12letni deček se imenuje Leopold, ostali pa imajo vsi moderna imena: Robert, Kamilo, Sida, Mila.

Zopet je predbožični dan.

Otroci so že zgodaj zjutrkovali, „milostljiva“ pa je odšla s kuharico na trg. Druga služkinja pomiva v kuhinji posodo. Leopold pa se ruje za zabavo z brati in sestrami, in ker je najmočnejši, vpijejo in jokajo vsi, le on ne.

Služkinja odpira vsaki trenutek vrata rekši: „Tiho, če ne pokličem gospoda!“

„Kaj vas briga? Molčite!“ odreže se Leopold vselej in razgrajanje se prične znova.

Konečno so zbežale deklice v kuhinjo, tudi Leopold se je že naveličal te zabave

Zagrozil je bratom, da jih natolče še bolj, ako ga bodo tožili, ter pogledal na uro.

„Že devet?“ je dejal jezno. „Kaj pa naša «stara» tako dolgo dela na trgu? Obljubil sem Emilu, da pridem ob pol desetih na veliki trg.“

Šel je v drugo sobo ter se jel oblačiti lepo, elegantno obleko.

Kmalu na to je prišla „milostljiva“ ter videč v sobi polno prahu je vprašala: „Kaj je bilo zopet?“

„Ti tu-le niso dali miru,“ je lagal Leopold.

„Ne, mama, on nas je tepel,“ so klicali dečki drug čez drugega.

„A nas tudi,“ so tožile deklice.

„Ali se ne sramuješ tako male otroke tepsti?“

„Kaj bi se sramoval,“ se je p smehoval sinko, „naj bi bili tiho.“ Daj mi raje nekoliko denarja, da bi si mogel kaj kupiti. Pojdeva se z Emilom drsat “

Mati mu je dala desetico „Tu imaš pa pojdi; b' de vsaj trenutek mir pred teboj!“

Leopold je zaničljivo pogledal desetico: „Kaj naj si za to kupim? To nočem!“

„Ali nimaš dosti?“

„Ne! Danes ne bode kosila, do večera lačen, nočem biti.“

„Vzemi si kruha v žep!“

„Kaj še: Ali sem mar berač?“ in jel je jokati.

„Tu imaš torej še jedno desetico, Ti, neubogljivec, toda pazi, da e padeš na ledu!“

Dečko ni slšal tega opomina, ker je bil že zunaj. Na velikem trgu ga je pričakoval Emil, trgovčev sin, cvet iz jednakega vrta.

„Servus“ je pozdravil prijatelja. „Kje si bil danes tako dolgo?“

„Stara se je pregovarjala z menoj za desetico pol ure. Dobil sem samo dve. Koliko imaš ti?“

„Meni je dal stari le jedno, toda vzel sem si sam še dve iz miznice in tu imam pomarančo.“

„To je za otroke,“ se je norčeval Leopold. „Kaj si pa kupiva?“

„Najpred — smodke.“

„Kakšne?“

„Jaz si kupim dve svalčici in jedno kubo,“ je dejal Leopold.

„Jaz tudi. Vžigalice imam in sicer take, ki gore tudi v vetru.“

„Dobro,“ ga je pohvalil Leopold. „Veš kaj si še kupiva? Vsak jedno klobasico.“

„Saj je danes predbožični dan,“ se je prestrašil Emil.

„Pojdi, bedak,“ se je zasmel Leopold. „Ali naj bova lačna? Pri nas bodemo jedli še le zvečer in sicer radi deda in babice, ta na to še držita in danes prideta k nam na večerjo. No, naj bo dobil bom gotovo goldinar.“

„Ako bodeš ti jedel meso, jaz ga bom tudi, misliš da se bojim?“

„Klobasica je klobasica, pa ne meso,“ se je ponesel Leopold pogumno. „Ali nama ostane še za pivo?“

„Ostane še za tri.“

„Kupiva si torej smodke, saj je tu tobakarna ter se pojdiva drsat. Opoludne pa greva v gostilno, tam se najeva in napijeva kakor pošteni ljudje.“

„Ali ti, Leopold, kaj pa, ako bi naju kdo videl in to povedal profesorjem,“ je vprašal Emil boječe.

„Kaj nama mari profesorji?“

Sedaj so počitnice in mi dva lahko delava, kar hočeva. Saj oni tudi hodijo v gostilne.“

In nadebudna „gospoda“ dečka sta šla v tobakarno, izbrala smodke, zapalila ter odšla na drsališče — „z dimom“ kakor sta pravila.

Nista vedela namreč, da gresta „z dimom“ v prezgodnji grob.

Narodna noša tržaških Slovencev.

Manderjarji*) in Brežani**) so se že od nekdanj razlikovali od drugih Slovencev po svoji posebni narodni noši.

Na glavi so nosili visoko kapo „frkindež“. Praznična obleka je bila iz črnosvetlega platna „brnela“. Na suknji in na telovniku so viseli veliki (večkrat srebrni) gumbi. Hlače so bile kratke

*) Manderjarji so slovenski kmetski prebivalci v tržaški okolici. Lepo obzidano večje posestvo se imenuje »manderja«. V novejšem času se širijo po okolici gosposki dvorci (vile), palače, tovarne, a „manderj“ žal propadajo z narodno nošo.

**) Brežani so v prvi vrsti slovenski prebivalci lepega Brega (Ricmanje, Log, Boršt, Zabrječec, Boljunec, Krogla in Dolina), po tem pa sosedi na jugu in deloma vztoku. Skoraj enako kakor Manderjarji in Brežani se nosijo prebivalci po takozvani istrski „Benečiji“ v osapskem, koprskem, krkvškem in piranskem dekanatu. V buzeškem dekanatu spadajo sem le „Rakitovci.“

Večja razlika med Manderjarji in Brežani je v ženski narodni noši kot v moški.

do kolen ali malo čez kolena a široke („brente“). Obleka za delavnik je bila (in je še) iz modrega močnega platna iz „plavine“. Po letu so nosili fine slamnike z raznobarvanimi trakovi. Rokavi srajc so bili široki, le na ramah in zapetnicah nabrani in zoženi. Prsa na srajci so bila okrašena z lepimi ravnimi nabirki in vpletenimi (všitimi) cveticami. Tudi telovnik je bil lepo okrašen z raznimi svilenimi nitmi. Nogavice so bile po največ modre barve. Obuvalo so rabili manderjarji in brežani visoke in široke škornje ali pa nizke čeveljčke.

Naša slika kaže to slovensko moško narodno nošo v glavnih potezah.

Ta naro na obleka je bila zelo trpežna, tudi primerno draga.

Še bolj zanimivo obleko so pa nosile Manderjare in Brežkice. Lepa bele peča z enim ali dvema rogljama na glavi, umetno všite cvetlice na robcih in srajčnih rokavih, krila v živih barvah z izrazitimi pasicami na krilih Manderjark in „felce, kamižoti“, raznovrstno pletene nogavice brežkic so napravile na vsakega imeniten vtis.

Dandane gine narodna noša vedno bolj in bolj, a vendar se v tržaški okolici, v Bregu in v istrski „benečiji“ vidi še starih mož s kratkimi in širokimi hlačami (brješami, brgešami).

V večji meri pristne narodne noše pri ženskah vidiš pa, ko gredo deklice k prvemu sv. obhajilu, k birmi, za Velikonoč, za božič in največ pa za procesijo na dan Presvetega Rešnjega Telesa. Tu pa tam opažamo staro narodno nošo tudi na „opasito“ („šagro“)

Narodna noša je na sebi lepa, trpežna in važna v narodnostnem obziru. Gotovo bi imeli manj narodnih izdajic, ko bi se še ohranila narodna noša, ki bi branila našo stvar.

Družba sv. Mohorja.

Naša družba sv. Mohorja je ostala letos nekako na isti visočini kakor lani. Šteje namreč vkup **83.572 udov**, 1026 manj kakor lani, dočim smo bili lani napredovali za 8540 udov.

Napredovala je najbolj ljubljanska škofija (za 535), a nazadovala lavantinska (za 1277) in tržaško-koperska (za 259).

Številka v družbenih „zlatih bukvah“, v katere se vpisujejo na novo vstopivši udje, je napredovala od 253.040 do **259.948**, torej je vpisanih 7944 novih udov.

501.432 Mohorjevih knjig bode letos romalo med Slovence! Če dodamo to število onemu prejšnjih let, pridemo do števila **10.302.060 knjig**, reci deset milijonov tristoindva tisoč

ter šestdeset knjig, katere je družba samo kot letna darila svojim udom razdelila od svojega obstanka sem. Pri tem pa niso všteta mnoga poznejša naročila, ponatisi itd.

Dné 10. oktobra smo začeli razpošiljati letošnje družbene knjige in prizadevali se bomo, da častiti udje dobijo knjige najprej ko mogoče. Odpravili bomo zaboje s knjigami po tej-le vrsti:

Škofije: 1. Ljubljanska, 2. Goriška, 3. Krška, 4. Tržaška, 5. Lavantinska, 6. Razni kraji, 7. Amerika in Afrika.

O d b o r.

Kaj pravi politika ?

Avstrija-Ogersko Zelo živahno gibanje je nastalo za jednako in splošno volilno pravico. V deželnih zborih, ki sedaj zborujejo, so poslanci zahtevali premembe volilnega reda za deželni in za državni zbor. Na Češkem, Moravskem, v Galiciji, na Kranjskem in tudi po drugih deželah so priredili delavci mirne in dostojne demonstracije za razširjanje volilne pravice. Poslali so deputacije k deželnim glavarjem in poslancem, da se zavzamejo za njih pravice. Na Kranjskem je zlasti veliko ogorčenje proti liberalni stranki in nje voditelju, dr. Tavčarju, ki je v drž. zboru govoril proti razširjenju. — Istrski deželni zbor ne bo sklican k zasedanju, ker so se razbila pogajanja zaradi razp avnega jezika, ob trdoglavosti Italijanov. Govorilo se je te dni, da bo zbor razpuščen in da bodo nove volitve. Koliko je na tem resnice, ne vemo, nemogoče pa to ni. — Govori se, da se bo baron Gautsch takoj po češ em dežel nem zboru posvetoval z voditelji strank glede državnega zbora, ki se snide zopet 21. novembra. Gautsch želi dobiti večino vsaj za dve vprašanji, in sicer proti vsenemškemu nujnemu predlogu, da naj se Avstrija loči od Ogerske, in za začasni proračun, v katerem je tudi avstrijski prispevek za skupne državne stroške. — Cesar je potrdil Fejervarijevo ministerstvo. V tem ministerstvu so vsi prejšnji ministri razun trgovskega, na katerega mesto je stopil baron Fajlič. Novi program nove vlade je že potrjen od cesarja, da si ni še razglašen. Sp ošno se pa govori, da je glavna točka novega programa: uvedenje splošne in jednake volilne pravice. Pravico bo imel voliti vsaki 24 letni ogrskl državljan, ki zna pi-at i in brati. Daleko-ežnosti tega koraka ni možno še predvideti; ali bo zmagala vlada pri novih volitvah ali koalirana opozicija, ki postaja od dne bojevitejša, se ne more prerokovati, a rece se zagotovo to, da ogrska državna zbornica bo zadob la popolnoma drugo lice, ker v njo bodo sedaj stopili zastopniki onih,

ki so bili dozdej brezpravni in tlačeni, to je, nemadjarskih narodnosti in de'avcev. Boj na novih volitvah bo gotovo huđ in zanimiv. Druga točka novega programa je ba e gospodarska ločitev Ogrske od Avstrije. — Košut se poda te dni z nekaterimi drugimi poslanci v Dalmacijo na pogovor z dalmatinskimi hrv. poslanci. — V Zadru so zborovali srbski poslanci iz Dalmacije in Hrvatske. Izdali so resolucijo, v kateri pravijo i oni, da so za združenje Dalmacije s Hrvaško, ako Hrvatje priznavajo Srbom enakopravnost. S Hrvatji in ogrsk koalicijo se hočejo bojevati skupno proti nasprotniku, če bo mogoča z Ogri poštena in lojalna sprava. Ta resolucija se nam vidi jasnejša in previdnejša kakor reška.

Druge države. Na Ruskem štrajkajo železničarji. Promet med Moskvo in Petrogradom in drugimi mesti je skoro ustavljen. Med demonstranti in vojaštvom je prišlo do krvavih spopadov. — Te dni je bila podpisana mirovna pogodba med Rusijo in Japonsko. Ruske ladije, ki so bile internirane vsled vojske v nevtralnih vodah, se smejo povrniti domu. — Kralj Peter I. je te dni otvoril v Belemgradu srbsko vseučilišče ob navzočnosti zastopnikov vsch jugoslovanskih narodov. — Srbska kupščina razpravlja sedaj o adresi na kralja. Posl. Ribarac oštro kritizira vlado, ker niso še vzpostavljeni odnošaji z Angleško in ker se premalo poteguje za Srbe, katero nadlegujejo Turki ob meji. — Francozki predsednik je vrnil te dni španskemu kralju Alfonzu obisk v Madridu, kjer je bil vsprejet naj-slovesneje. — Francoski list „Matin“ je pisal, da je Angleška ponudila bivšemu ministru Delcasseju pomoč v slučaju vojne med Francosko in Nemčijo. Pripravljena je bila napasti nemško luko Kiel in izkrcati v Holštajnu 100 000 mož. Zaradi tega razkritja se je potočilo mnogo tinte. — Švedski in norveški državni zbor sta odobrila ločitev obeh držav. Na norveškem ne znajo še, ali hoč jo uvesti republiko ali ponuditi kraljestvo danskemu princu Kristjanu Karlu. Nekateri so za to, da se vpraša ljudstvo

Župnijska knjižnica pri novem sv. Antonu IV. nadstropje nad zakristijo) je odprta: a) Vsako sredo od 4—5 pop. za šolsko mladino. b) Vsako nedeljo od 4 in pol do 5 in pol pop. za odrasle. Knjižnica ima že okolo 450 knjig raznovrstne vsebine. Čitateljev je nad 300. V spopolnitev in pomnožitev knjižnice se hvaležno sprejemajo darovi v knjigah in denarju.

Naša društva.

Za «Marijin Dom» se je nabralo od 16./8. — 19./9 1905.

Kot redni udje po 2 Kr.

Ana Jercug 4 Kr.
 Antonija Jerič,
 L. Aničič 10 Kr.
 Katarina Geic 3 Kr.
 Marija Sila 4 Kr.
 Jožefa Mlekuš
 Justina Gliha.
 Frančiška Favere,
 Ivanka Obrst.
 Ivanka Stibil 4 Kr.
 Marija Jazbic 7 Kr.
 Katarina Fuk,
 Marija Birsa,
 Marija Keček,
 Štefan Ferfolja,
 Elizabeta Podržaj,

Frančiška Krševan,
 Marija Pahor,
 Marija Vrtovec 3 Kr.
 Ana Kob,
 Terezija Seražin,
 Ema Čampa,
 Neža Taft,
 Terezija Taft,
 Ivana Caks,
 Ivana Bergamas 2-20 Kr.
 Marija štev. 10
 Marija Jug,
 Marija Petrič,
 Ivan Sorgo 5 Kr.
 Alojzija Sorgo 5 Kr.
 Anton Kolenc 6 Kr.

Ana Žbona,
 Marija Troller,
 Marija Bizjak.
 Marija Kromer 5 Kr.
 Jožefa Ukmar,
 Kristina Persič 4 Kr.
 Katarina Koren 3 Kr.
 Marija Gladič 5 Kr.
 Andrej Zink 4 Kr.
 Frančiška Strukelj 4 Kr.
 Antonija Gonkoni,
 Uršula Ferfolja,
 Helena Versa,
 Marija Batagelj,
 Ana Zerjal,
 Marija Trampuš.

Kot podporniki po 1 Kr.

Jožefa Brisko,
 Marija Gregorič,
 Antonija Gregorič,
 Frančiška Winkler,
 Terezija N.

Ema Kerže,
 Frančiška Hafner,
 Oskar Tominc,
 Frančiška Olemek,
 Ivanka Predominato.

Alojzij Pahor,
 Margerita Svečisnik,
 Ana Uranovič,
 Marija Kovačič,
 P. S.

Darovali so :

C. Skuljevič 20 Kr.
 Frančišek Bizjak 4 Kr.
 Frančiška Godina 1 Kr.
 F. A. 40 vin.
 N. N. 40 vin.
 N. N. 30 vin.
 Matija Ukmar 2 Kr.
 Terezija Skilan 2 Kr.
 Terezija Velkel 2 Kr.
 Matevž Pogačnik 2 Kr.
 Jožefa Gril 2 Kr.
 F. Preselj 2 Kr.
 Biri 2 Kr.
 Abut 2 Kr.
 Gilberto I. 2 Kr.
 Truden 1 Kr.
 Ivana Minkus 2 Kr.
 Neža Pavlin 1-20 Kr.
 Zofija Dormis 1 Kr.
 Anton Čok 2 Kr.
 Trifon Pederzoli 5 Kr.
 Uršula Trager 2 Kr.
 A. Vogrič 1 Kr.
 H. Sonc 5 Kr.
 E. A. Jasbitz 5 K.
 Č. g. br. B. 4 Kr.
 E. Ferra 2 Kr.
 Peter Dodmassei 20 Kr.
 Justina Dodmassei 10 Kr.

Bar. Alber 2 Kr.
 N. N. 50 vin.
 Marija Muznik 60 vin.
 Matilda Turk 2 Kr.
 Ana Turk 2 Kr.
 Neimenovani 1 Kr.
 Ivana Štefančič 2 Kr.
 N. Makuc 1 Kr.
 Katarina Zupančič 40 vin.
 Marija Benedik 1 Kr.
 Marija Birsa 1 Kr.
 Katarina Zanzmarchi 40 vin.
 Ivan Leken 30 vin.
 Ana Traver 1 Kr.
 Jožef Butinar 2-40 Kr.
 Ana Možina 1 Kr.
 Lucija Mrevlja 40 vin.
 Antonija Stoković 2 Kr.
 Ivana Stupica 2 Kr.
 Anton Trobec 2 Kr.
 Frančiška Ukmar 1 Kr.
 Uršula Makor 1 Kr.
 Ana Vičar 2 Kr.
 Alojzija Deles 2 Kr.
 Botegari 60 vin.
 Jožefa Bole 60 vin.
 Jožefa Emberger 1 Kr.
 M. Šček 1 Kr.
 Katarina Tomada 20 vin.

S. Martelanc 5 Kr.
 N. N. Dolina 6 Kr.
 L. Šonc 4 Kr.
 Antoa Kjuder 5 Kr.
 Matej Šušnik 5 Kr.
 N. N. 2 Kr.
 Kornelij Gorup 10 Kr.
 Karola Savio 1 Kr.
 Terezija Pignet 1 Kr.
 Peter in Antonija Kompare
 2 K.
 Nabrala Marija Bizjak
 2-60 Kr.
 Flora Skuljevič 10 Kr.
 Marija Birsa 1 Kr.
 N. N. 20 vin.
 N. N. 20 vin.
 N. N. 30 vin.
 N. N. 30 vin.
 Neimenovana 48 vin.
 G. Kozulič 1 Kr.
 Preč. g. Schweiger 3 Kr.
 Alojzij Calacurto 40 vin.
 Jožefa Gropajc 20 vin.
 Apolonija Sosič 60 vin.
 Karlota Maionica 7 Kr.
 I. B. 2 Kr.
 Jernej Koljat 1 Kr.

Občni zbor slovenske ženske Marijine družbe
„Marija Milostljiva“ v Trstu se je vršil dne 19. t. m. v prostorih delavskega bralnega društva via Stadion št. 19 tako le :

a) Pri zad stni udeležbi udinj je voditelj začel zborovanje z navadno molitvijo

b) Voditelj pozdravi navzoče družbenice, omeni važnost slov. Marijinih družb sploh in še posebno tržaške, v kateri Slovenke dobivajo mnogo navodil in spodbude za krščansko življenje in raztresene v mestu, da se bolje spoznavajo, podpirajo druga drugo in spodbujajo v zvestobi do Boga in domovine. Zahvali se vsem ki so kaj pripomogli v prospah Marijine družbe, namreč odbornicam za njih skrb v družbenih zadevah, za red pri shodih, sprevodih, pri pogrebi umrlih udinj, za skrb pri bolnih udinjah — pevkam in posebno učiteljici in voditeljici petja. — vsem darovalkam, k so z denarjem ali z drugimi darovi pomagale, da so se pobožnosti vršile kolikor možno lepo. Priporoča, naj vse udinje natanko spolnujejo družbena pravila, in naj se prizadevajo v družbo privabiti še drugih Slovenk, bivajočih v Trstu.

c) Voditelj razloži nadrobni račun za pretečeno upravno leto. Dohodki: darovanja in sprejemi = 878 89 K. Za verižice, svetinje, pase, diplome = 146 60 K. Romanje na Brezje = 263 K. Sv. R. T. = 215 25 K. D. od † Viktorije Kavš = 20 K. I. I. Marijina hči = 20 K. Druga 5 K. Ostanek nabiranja za cvetlice = 17 K. Skupaj 1595.74 K. Troški: za razne cerkvene potrebe, za poprave, za stroške pri posebnih pobožnostih itd. = 585 63 — Ostane 1010 11 K, ki so naložene v slovenski tržaški branilci. Račun je bil enoglasno odobren.

d) Na predlog voditeljev je bil izvoljen sledeči odbor: za prednico oddelka Marijinih hčera: Marija Turk, za prednico oddelka Mar. sester: Josipina Katern, za tajnico: Ivanka Gajeta za denarničarice: Marija Dekleva in Ivana Štefančič, za varhinje vstopa: Marija Šuler in Ivana Tomažič, za svetovalke: Amalja Reichmann, Neža Šumaj, Marija Makuc, Marija Morel, Julija Kafol.

e) Ko se na voditeljev poziv ne prijavi nihče več, je voditelj z navadno molitvijo sklenil zborovanje, k se je vseskozi vršilo dostojno in v najlepši slogi.

V novembru bo imela Marijina družba uro češčenja dne 5. XI. in mesečni shod dn. 28. XI. S tem shodom se začnejo duhovne vaje, ki bodo štiri zaporedne nedelje in vmes na praznik Čistega Špočetja in se bodo končale s skupnim sv. obhajilom. Udinjam se toplo priporoča naj se vseh udeležijo, katerim je le možno.

Zahvala. Podpisana se tem potom v imenu vseh Marijinih sester najtopleje zahvaljujem preč. kanoniku Fr. Koscu za ves njegov požrtvovalen trud v prospah naše tržaške Marijine družbe. Zadnji občni zbor je pokazal, da je začel pod našim spretnim voditeljem vladati tudi med nami pravi duh

Kat ern Jo ž e f a,
prednica Marijinih sester.

Svojo lastno knjižnico je sklepla ustanoviti rojanska Marijina družba v zadnji odborovi seji. Knjižnica začne poslovati še pred novim letom. Ker je dobro berilo tolikega pomena za pravo vzgojo mladine, želimo, da bi posnemale ta zgled tudi ostale Marijine družbe.

K o l e d a r č e k.

Oktober.

29. XX. **pobinkoštna nedelja.** (Evangelij: Jezus ozdravi kraljičevega sina.) Narcis, škof.; Hijacint, m. — 30. pondeljek. Klavdij, muč.; Marcel, muč. — 31. torek. (Post in z držek mesnih jedij.) Volbenk, šk.; Lucila, dev.

November

ima 30 dnij. Dan se skrči za 1 uro 12 min.; dan je dolg 10 ur 4' do 8 ur 52'.

1. **sreda. God vseh svetnikov.** — 2. četrtek. Vseh vernih duš. V Trstu in okolici praznik sv. Jusa glavnega tržaškega patrona. — 3. petek. V Trstu in okolici: Spomin vseh vernih duš. Drugod: Viktorin, šk.; Hubert, šk.; Ida, kr. — 4. sobota. Karol Bor., šk. Modesta, dev. Danes je prvi krajec ob 2. uri 36' zjutraj. Slabo vreme se nam piše.

5. **XXI. pobinkoštna nedelja.** (Evangelij. Prilika o kraljevem računu.) Caharija; Vitalij, muč. — 6. pondeljek. Lenart, opat; Lever, šk. muč. — 7. torek. Prosdocim, šk.; Engelbe t, šk. — 8. sreda. Bogomir, šk.; Deodat, muč. — 9. četrtek. Božidar, muč.; Orest, muč. — 10. petek. Andrej Avel, spozn.; Trifon, muč. — 11. sobota. Martin, šk.; Mena muč.

Red slovenskih pridig v Trstu;

1. **Pri Sv. Antonu Novem v Trstu.** Zjutraj ob 6 od prve nedelje v maju do zadnje v septembru. Ob 6 $\frac{1}{2}$ od prve nedelje v oktobru do zadnje nedelje v aprilu

Popoldne ob 3 od prve nedelje oktobra do prve nedelje v postu — ob 3 $\frac{1}{2}$ od prve nedelje v postu do praznika sv. Antona (13 junija) — ob 4 po prazniku sv. Antona (1. junija) do konca avgusta.

2. **Pri Starem Sv. Antonu** vsako nedeljo in praznik ob 6 $\frac{1}{2}$ zjutraj pred mašo s slov. napravi, in vsako nedeljo in praznik popoldne ob 3 $\frac{1}{2}$ pred slov. blagoslovom.

3. **Pri Sv. Jakobu** vsako nedeljo in praznik s sv. mašo s slovenskimi napevi ob 9. uri zjutraj, vsako nedeljo in praznik popoldne ob 3. pred slov. blagoslovom.

4. **Pri Sv. Vincencu** vsako nedeljo in praznik ob 7 $\frac{1}{2}$ zjutraj pred mašo s slov. napevi, vsako nedeljo in praznik ob 2 $\frac{1}{2}$ (3) popoldne pred slov. blagoslovom.

* * * **NOVICE** * * *

(Mohorjanom!) Kmalu bomo dobili v roke knjige družbe sv. Mohorja. Ob delitvi knjig imajo poverjeniki lepo priliko opozoriti ude družbe sv. Mohorja na najbolj koristno in najbolj potrebno šolsko družbo sv. Cirila in Metoda. Lansko leto se je nabrala lepa svota od Mohorjanov, ne pa toliko, kolikor smo pričakovali. In vendar se bi dalo več doseči. Poverjenik pri novem sv. Antonu v Trstu je nabral okroglih 100 K. za družbo sv. C. in M. Tudi veleč. g. Matija Sila v Tomaju je nabral veliko svoto. Če bi se povsod tako agitiralo, bi ob tej priliki šolska družba gotovo dobila 4000-5000 K. Da bomo imeli pregled, koliko pride družbi od Mohorjanov, je svetovati, da vsi poverjeniki pošljejo nabrane svote naravnost na vodstvo družbe v Ljubljano. Torej, Mohorjani, le krepko v žep za našo dečo!

(Odlikovan rojak). Naš slavnoznan rojak, prof. Anton Bezenšek na gimnaziji v Plovdivu, je povišan in imenovan za profesorja na I. državni gimnaziji v Zofiji. Čestitamo!

Poverjenik.

(Sv. Oče Pij X in mladina.) Dne 8. t. m. so se zbrali mladeniči katoliških telovadnih, kolesarskih in drugih društev iz Italije v Rimu skupaj, da se poklonijo sv. Očetu. Najprej jih je sprejel papež v prestolni dvorani; odtod so mladeniči odkorakali na Damazov dvorec, kamor je prišel tudi papež. Tu so mladeniči, telovadci in kolesarji, pokazali sv. Očetu, kaj vse znajo. Z vidnim veseljem je papež spremljal nastop mladeničev. K sklepu jih je sv. Oče nagovoril v ginljivih besedah in blagoslovil.

(Srbsko vseučilišče). Slovanski jug napreduje. Dne 15. t. m. so otvorili v Belgradu srbsko vseučilišče. Otvoril ga je kralj Peter sam. Pri otvoritvi so bili zastopani, Čehi, Slovenci, Hrvati in Bolgari. Sedaj imamo že tri jugoslovanska vseučilišča, srbsko v Belgradu, brvatsko v Zagrebu ter bolgarsko v Zofiji. Kdaj se jim pridruži slovensko v Ljubljani?

(Letošnja zima) veliko obeta. Njen prvi snežni naval je ustavil v noči od srede na četrtek na progi južne železnice med Borovnico in Postojno ves promet. Nek tovorni vlak je obtičal na progi.

Prvi sneg so meli v Ljubljani v ponedeljek, v Gradcu v soboto, a v Trstu pa že v četrtek.

(Iz Jelšan) nam poročajo, da je v tamošnji

podružnici Novokračini v zadnjem času mnogo bolezni, med drugim tudi nekaj slučajev legarja (tifus)

(Iz Št. Vida pri Mjabljeni.*) Na veliki ljudski shod, ki ga je sklicalo „slovensko katoliško delavsko društvo“ v mestnem domu minolo nedeljo, smo pohitei tudi mi Št. Vidci v lepem številu. Pa saj je bilo tudi vredno vldeti, kako se vzbuja tudi bela Ljubljana za ljudske pravice. Navdušeno so govorili za tajno splošno in enako volivno pravico gg. Dr. Šusteršič, Tokan in Štef. Shod je bil sijajno odobravanje požrtvovalnega nastopa katoliško-narodnih poslancev.

(Iz Kozjega na Štajerskom). Že v mrzli jeseni smo imeli 1. t. m. popoldne debelo točo. Škode ni bilo posebne, ker je kmalu ponehala.

Istega dne nas je zapustil g. nadučitelj Böheim, ki je služboval pri nas nad 30 let. Hvala mu za ves trud, posebno, da nam je zapustil prav lep zglede umne sadjereje v drevnici in pred šolo. Zaslužni gospod je vstopil v pokoj.

Dne 15. t. m. je zborovalo tu naše „Katoliško politično društvo.“ Vdeležba je bila mnogobrojna od blizu in daleč. Govorili so o političnem položaju predsednik g. Marko Tomažič, dalje g. Dr. Anton Korošec iz Maribora in g. Dr. E. Lampe iz Ljubljane. Sprejete so bile sledeče resolucije (sklepi): 1) „Slov. katol. politično društvo soglasno sklene, da se sprejme mesto pok. g. Žič karja kandidatura g. dr. Antona Korošca iz Maribora in da se naj dela za njegovo izvolitev; 2) zahteva, da se po Slovenskem nastavlja v uradih slovenski, ne pa nam nemški uradniki; 3) že i, da se ustanovi slovenska kmetijska šola v Št. Jurju ob južni železnici, kar bi bilo posebno prikladno za ves okraj; 4. shod se izreče za splošno in enako volivno pravico; 5. pozivlje vse Slovence, da se združijo v svojem narodnem delu.

(Pozor, naborni zavezanci!) Mladeniči, rojeni l. 1883., 1884. in 1885., ki pridejo prihodnjo spomlad na nabor, se morajo v mesecu novembru zglasiti pri občinskem uradu občine, kjer stanujejo. Dotični, ki žele postati enoletni prostovoljci, morajo svoje prošnje vložiti do konca februarja 1906 pri okrajnem glavarstvu.

(Kletvina starišev) V spletkem listu „Dan“ je bilo čitati pretresljiv slučaj kazni božje nad preklinjavcem. V Dolu (v Hercegovini) je ukazal oče zvečer svoji odrasli hčeri, naj prižge luč. Ker

*) Radi prepričlega prostora nismo mogli objaviti lepega dopisa v celoti.

ni deklica vbogala v prvem trenutku, zavpije nad njo oče ves razjarjen: „Hudič naj ti iztakne oči, gani se vendar enkrat!“ — Ko se je v jutru deklica prebudila, ni več videla. Oči so bile sicer navidezno zdrave, a revica je bila popolnoma slepa. Oče jo pelje k zdravniku, e vse zaman. Ni li tu prst božji, ki je ob enem kaznoval hčer radi neposlušnosti, a očeta radi preklinjaja?! Naj bi bil ta dogodek svarilo deci, da rada uboga in hitro, pa tudi starišem, da včasih malo potrpe s svojimi otroci in da jih ne preklinjajo.

(Dramatično društvo v Trstu) priredi dne 1. listopada v „Narodnem domu“ v Trstu, dne 2. listopada pa pri Sv. Ivanu žaloigro „Mlinar in njegova hči“.

(Z „Družbo sv. Cirila in Metoda“) v Ljubljani je sklenila pivovarna „G. Auerjevi dediči v Ljubljani, kakor je bilo že objavljeno, jako ugodno pogodbo glede družbinega piva.

Ker pa imenovana pivovarna ni imela namena delati konkurence pivu ostalih domačih slovenskih pivovarn in ker bi bilo v korist naši družbi da se sklenejo enake pogodbe tudi z ostalimi slovenskimi pivovarnami, je pivovarna „G. Auerjevih dedičev v Ljubljani“ radovoljno dovolila, da

sme družba skleniti tudi z „Delniško družbo združenih pivovarn v Žalcu in Laškem trgu“ slično pogodbo.

(Janezič-Bartel: Nemško-slovenski slovar. Četrta izdaja.) (Deutsch-slovenisches Handwörterbuch von A. Bartel.) Tiskarna družbe sv. Mohorja v Celovcu je ravnokar dovršila in izdala četrto izdajo nemško-slovenskega slovarja, po kateri se je zadnja leta že zelo popraševalo. G. prof. A. Bartel v Ljubljani je to izdajo predelal, pomnožil in popravil na podlagi Pleteršnikova slovarja in Levčevega pravopisa. V ostalem se nova izdaja naslanja na prejšnjo. Pomagali so g. pisatelju gg. prof. M. Pleteršnik L. Pintar in g. A. Mikuš. Dasi je obseg knjige za 4 pole, to je 64 strani večji kakor oni tretje izdaje (sedaj obsega 57 pol, t. je 912 strani), je ostala cena neizpremenjena, namreč: 6 kron za broširan in 7 kron 20 vin za vezan iztis. (Poština za posamezne pošiljatve 30 vin. več.)

(Na straži ubit podčastnik.) Na Polskem se je vračal podčastnik domov v vojašnico. Straža je zaklicala nanj po pripisu trikrat. Ker se ni prišel oglasil, je vojak ustrelil in podčastnik se je zgrudil mrtev.

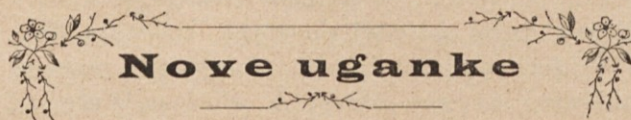
UGANKE.

Za kratek čas.

Rešitev ugank priobčenih v zadnji številki: 1) Krt, 2) Nos, 3) Kožuh.

Prav so jih rešili: Erman Števo v Št. Vidu; Zvonimir in Mira Kocijančič v sv. Antonu pri Kopru; Ignacij Cuderman v Tupaličah; Frančišek Debeve na Kožljeku; Terezija Grmek v Rojanu; Anton Alfred Vodopivec v Grgarju in Krnac Alberta v Vipolžah.

Obljubljeno darilo je prijel takrat Debeve Frančišek na Kožljeku.

- 1) Kaj je najbo je pri telečji glavi?
- 2) Prva črka srednja,
druga črka prva,
zadnja črka zadnja,
pa še ni kar se zdi.

3) Pogovarjali so se mladeniči o priliki vojaških naborov, koliko temu ali onemu manjka do dvajsetega leta. Nek hudomušnež pa ni hotel radovednežem odgovoriti naravnost, temveč se jim je odrezal: „Ko bom šestkrat toliko star, kakor sem sedaj, manjkalo mi bo še toliko let do sto, kolikor mi jih manjka sedaj do dvajset.“ Koliko je bil star?

Čas zglastitve za navadno darilo do 7. n v

Poštenost Neki gospod pošlje po slugi pismo na pošto, da mu 10 vin. za poštino. Sluga izroči list in novce poštarju, ta mu da znamko misleč, da je bode potisnil sluga na list, ter potem vrgel v nabiralnik za pisma. Ali sluga nepoznavajoč znamke je spravil — list pa potisne brez znamke v nabiralnik. Prišedši domu — poda gospodu znamk rekoč: „Tukaj Vam potrdilo, da sem ist pošteno izročil na pošti.“ —

V zadregi. Stotnik (vojaku): „Čemu torej hočete imeti jutri dopust (urlaub)?“ Vojak (v zadregi): „Imam biti b o t e r pri poroki“

Kaj drugega. „Sosed stric Tone me niti ne pozdravi več. Ali misli ta o s e l, da je kaj drugega nego jaz?!“

Dober nos. L o v e c (kmetu): „Vi mož, moj pes gre že delj časa vedno za Vami, vi merate imeti gotovo kakega zajca v žepu“ K m e t: Ne, gospod moj, prosim ponižno ampak Z a j e c se pišem jaz in morda je to izvohal Vaš pes.

Fin odgovor. Neki predstojnik je hotel ponižati malo svojega podložnika, ki se mu ni zdel dovolj podložen.

„Zdi se, da Vi sam sebe visoko cenite?“ „Kakor se vzame,“ odgovori podložnik, jaz se cenim prav malo. če premotrim sam sebe, prav visoko pa, če se primerjam z drugimi.“